

PATENT VE FAYDALI MODEL HUKUKU

8. HAFTA

D) GİRİŞ

Teknolojinin her alanındaki buluşlara yeni olması, buluş basamağı içermesi ve sanayiye uygulanabilir olması şartıyla patent verilir. (SMK md. 82/1) SMK'da buluş tanımı yapılmamıştır. Buluş, teknik bir probleme getirilen yeni teknik çözümdür. Patent resmi bir belgedir. Şartları taşıyan buluşun sicile kaydı ile birlikte buluş sahibine patent belgesi verilmektedir. Patent, sahibine belli bir süre ve kapsamda tekel hakkı sağlamaktadır.

Aşağıda belirtilenler **buluş niteliğinde sayılmaz**. Patent başvurusu veya patentin aşağıda belirtilen konu veya faaliyetlerle ilgili olması hâlinde, sadece bu konu veya faaliyetlerin kendisi patentlenebilirliğin dışında kalır: a) Keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler. b) Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler. c) Bilgisayar programları. ç) Estetik niteliği bulunan mahsuller, edebiyat ve sanat eserleri ile bilim eserleri. d) Bilginin sunumu (SMK 82/2- Bu fıkırdaki sayılanlar buluş kabul edilmediğinden patent belgesi ile korunmaz.)

Aşağıda belirtilen **buluşlara patent verilmez**: a) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar. b) Mikrobiyolojik işlemler veya bu işlemler sonucu elde edilen ürünler hariç olmak üzere, bitki çeşitleri veya hayvan ırkları ile bitki veya hayvan üretimine yönelik esas olarak biyolojik işlemler. c) İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak teşhis yöntemleri ile cerrahi yöntemler dâhil tüm tedavi yöntemleri. ç) Oluşumunun ve gelişiminin çeşitli aşamalarında insan bedeni ve bir gen dizisi veya kısmi gen dizisi de dâhil olmak üzere insan bedeninin öğelerinden birinin sadece keşfi. d) İnsan klonlama işlemleri, insan eşey hattının genetik kimliğini değiştirme işlemleri, insan embriyosunun sınai ya da ticari amaçlarla kullanılması, insan ya da hayvanlara önemli bir tıbbi fayda sağlamaksızın hayvanlara acı çektirebilecek genetik kimlik değiştirme işlemleri ve bu işlemler sonucu elde edilen hayvanlar. (SMK 82/3-bu sayılanlar buluş olarak kabul edilmekle birlikte, patent belgesi ile korunmazlar)

II) PATENT VERİLEBİLİRLİK ŞARTLARI

Bir buluşa patent verilebilmesi için buluşun yeni olması, buluş basamağını içermesi ve sanayiye uygulanabilir olması gerekmektedir.

YENİLİK: SMK md. 83 uyarınca; “*teknîğin bilinen durumuna dahil olmayan buluşun yeni olduğu kabul edilir*”. Başka bir ifadeyle buluşun **başvuru tarihinden önce dünyanın** (mutlak yenilik) herhangi bir yerinde açıklanmış, kamuya sunulmamış olması gerekir. Kamuya sunma ne şekilde olabilir? “*teknîğin bilinen durumu ... yazılı veya sözlü tanıtım yoluyla ortaya konulmuş veya kullanım ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir her şeyi kapsar*” (SMK md. 83/2)”.

SMK md. 84-Yeniliği etkilemeyen açıklamalar-12 aylık süre

BULUŞ BASAMAĞI: “*Tekniğin bilinen durumu dikkate alındığında, ilgili olduğu teknik alandaki uzmana göre aşikâr olmayan buluşun, buluş basamağı içerdiği kabul edilir.*” (SMK md. 83/4) Uzman kişi, mevcut buluşa fazlaca araştırma ve deneme yapmaksızın ulaşabiliyorsa buluş basamağının aşılmadığı; ancak yoğun deneysel faaliyetler sonucunda buluşa ulaşabildiği takdirde buluş basamağı aşılmış kabul edilmektedir.

SANAYİYE UYGULANABİLİRLİK: “*Buluş, tarım dâhil sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir nitelikteyse, sanayiye uygulanabilir olduğu kabul edilir.*” (SMK md. 83/6) Teknik bir buluşun sanayiye uygulanabilir olması için tekrarlanabilir, kullanılabilir ve üretilebilir niteliklerde olması gerekmektedir.

III) PATENT TÜRLERİ

Ürün Patenti, Usul Patenti, Ek Patent, Gizli Patent, Bağımlı Patent

Ürün patenti: Bu tür patentlerde somut bir ürün söz konusudur. Örn, bir makine, cihaz vb...

Usul Patenti: Bir ürünü veya sonucu meydana getiren veya bunların meydana getirilişini engelleyen uygulama ve yöntemler usul patentleriyle korunmaktadır. Örn, bir makinenin veya cihazın üretim süresini kısaltmaya yarayan bir yöntem vb...

Ek Patent: “*Patent başvurusu sahibi, patent konusu buluşu mükemmelleştiren veya geliştiren ve 91 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında asıl patentin konusu ile bütünlük*

içinde bulunan buluşların korunması için işlemleri devam eden asıl patent başvurusuna ek patent başvurusunda bulunabilir” (SMK md. 123/1)

Gizli Patent: “(1) Kurum, başvuru konusu buluşun millî güvenlik açısından önem taşıdığı kanısına varırsa başvurunun bir suretini görüş almak üzere Millî Savunma Bakanlığına iletir ve durumu başvuru sahibine bildirir. (2) Millî Savunma Bakanlığı, başvuru işlemlerinin gizli yürütülmesine karar verirse bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde kararını Kuruma bildirir.” (SMK md. 124)

Bağımlı Patent: “Patent konusu buluşun, önceki patentin sağladığı haklara tecavüz edilmeksizin kullanılmasının mümkün olmaması hâlinde, patent konuları arasında bağımlılık söz konusu olacağından, sonraki tarihli patentin sahibi önceki tarihli patent konusu buluşu, sahibinin izni olmaksızın kullanamaz.” (SMK md. 131)